

РЕШЕНИЕ

№ 250

гр. Благоевград, 10.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – БЛАГОЕВГРАД, VI ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на единадесети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Димитър Р. Беровски

при участието на секретаря Ана Г. Георгиева
като разгледа докладваното от Димитър Р. Беровски Гражданско дело № 20221210101874 по описа за 2022 година

и за да се произнесе, взе предвид следното:

I. Обстоятелства по производството.

Производството е по реда на Глава тринадесета от ГПК („Основно производство”).

Образувано е по искова молба, подадена от “ОВЕРГАЗ КАПИТАЛ” АД, ЕИК ****, с адрес (седалище/адрес на управление): гр. **** представлявано от законния представител **** И. - изпълнителен директор, чрез пълномощник *** - юрисконсулт против М. И. П., ЕГН *****, с постоянен и настоящ адрес: гр. ****.

На основание чл. 95 ГПК на ответника М. И. П. е предоставена правна помощ под формата на процесуално представителство, за осъществяването, на която е назначен адв. ***** която в 1-месечния срок по чл. 131 ГПК е депозирала отговор на исковата молба.

Ищецът твърди, че се е намирал в облигационно правоотношение с ответника, произтичащо от Договор за кредит за текущи нужди № 004402, сключен на 07.12.2018 г., по силата на който бил предоставил на ответника сума в размер на 5300 лв. Заявява, че договореният срок на договора бил 47 месеца, с краен падеж 10.11.2022г. Поддържа, че ответникът не бил изцяло изпълнил задълженията си по процесния договор за кредит.

Ответникът счита предявените срещу него искове за неоснователни. В тази връзка сочи, че процесният договор за кредит бил нищожен поради липса на съгласие на основание чл. 26, ал. 2, предл. 2 ЗЗД. В тази връзка излага подробни доводи, с които обосновава тезата си, че към датата на сключване на процесния договор за кредит (07.12.2018г.) поради психично заболяване не разбирал и не осъзнавал какво подписвал.

По повод подадената искова молба, предмет на разглеждане в настоящото производство са следните установителни искови претенции:

- чл. 422, ал. 1 ГПК във вр. с чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД във вр. с чл. 240, ал. 1 ЗЗД във вр. с чл. 9 ЗПК - относно вземането за сумата от 3 438,22 лв. - главница по сключен на 07.12.2018г. Договор за кредит № 004402, сключен между заявителя „ОВЕРГАЗ КАПИТАЛ” АД и длъжника М. И. П., ЕГН ***** (Кредитополучател) и съгласно Общи условия за потребителски кредити на Овергаз Капитал към договора, ведно със законната лихва върху тази сума от датата на подаване на заявлението по чл. 410 ГПК, считано от 16.03.2022г. до окончателното погасяване.

- чл. 422, ал. 1 ГПК във вр. с чл. 79, ал. 1, предл. 1 ЗЗД във вр. с чл. 430, ал. 2 ТЗ - относно

вземането за сумата от 1131,54 лв. - възнаградителна лихва върху главницата за периода от 10.09.2019 г. - 10.03.2022 г.

- чл. 422, ал. 1 ГПК във вр. чл. 86, изр. 1 ЗЗД - относно вземането за сумата от 532,53 лв. - наказателна лихва за забава за периода 16.10.2019 г. - 16.03.2022 г. (от които 21,87 лв. за периода 16.10.2019г.-13.03.2020 г. и 510,66 лв. за периода 13.03.2022-16.03.2022г).

За вземанията по така предявените установителни иски е била издадена Заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК с № 368 от 21.03.2022г. по ч. гр. д. № 659/2022г. на Районен съд – гр. Благоевград.

Срещу цитираната заповед, в рамките на едномесечния срок по чл. 414 ГПК, е постъпило възражение от страна на настоящият ответник, имащ качеството на длъжник в заповедното производство.

II. Фактически и правни изводи.

1. Относно допустимостта на предявените установителни иски:

Предявените установителни иски са процесуално допустими. Същите изхождат от легитимирано лице, депозирани са пред компетентния съд и в законоустановения едномесечен срок по чл. 415, ал. 4 ГПК.

2. Относно основателността на предявените установителни иски:

От приетите като писмени доказателства копие от Договор за кредит № 004402 от 07.12.2018г., Общи Условия към него и Погасителен план към него, е видно, че същият е бил сключен между "ОБЕРГАЗ КАПИТАЛ" АД (като кредитодател) и ответника М. И. П. (като кредитополучател).

С оглед изложеното се доказва сключването на процесния договор между ищеца (като кредитодател) и ответника М. И. П. (като кредитополучател). Това обстоятелство не е спорно между страните.

От съдържанието на договора се изясняват и основните параметри, при които е бил сключен, а именно: главница в размер на 5300 лв.; годишен процент на разходите /ГПР/ от 17,52 %; променлива лихва, формирана от референтен лихвен процент плюс договорна фиксирана надбавка в размер на 15.00 процентни пункта за оставащият срок на кредита; общата стойност на плащанията, включваща главницата и договорната лихва – 7086,25 лв.; погасяване – чрез 47 броя месечни вноски, с дата на първо плащане – 10.01.2019г., и с дата на последно плащане (краен падеж) – 10.11.2022г.

Посредством заключението на изслушаната по делото съдебно-счетоводна експертиза (неоспорено от страните), става ясно, че: заетата сума от 5300 лв., предмет на договора за заем, е била усвоена от ответника на 11.12.2018 г., като същият е получил по разплащателната си сметка 5220,50 лв., а разликата от 79,50 лв. е била удържана от кредитодателя чрез еднократна такса. Установява се, че във връзка с вземанията по процесния договор, са били извършени плащания в общ размер на 1342,82 лв. С тази сума, при ищеца е било осчетоводено погасяването на: 724,18 лв. от главницата, 589,78 лв. от възнаградителната лихва по заемната сделка са падежирали вноски от първа с дата 10.01.2019г. до вноската девета с падежна дата 10.09.2019г.; 28,26 лв. за платена лихва за забава до 16.10.2019г. Всички плащания по процесния договор за кредит са били извършени от **** М.в П. (син на ответника М. П.), като последното плащане е извършено на 16.10.2019г. Според вещото лице, непогасеният остатък от сумата за главница се равнява на 3438,22 лв., за възнаградителната лихва за периода 10.09.2019 г. - 10.03.2022 г. непогасеният остатък се равнява на 1131,54 лв., а за мораторната лихва за периода 16.10.2019 г. - 16.03.2022 г. се равнява на 378,84 лв. Съдът изцяло приема заключението на вещото лице.

Основният спорен въпрос по делото е дали процесният договор за кредит е действителна правна сделка. Според назначения по реда на чл. 95 ГПК процесуален представител на ответника процесният договор за кредит бил нищожен поради липса на съгласие на основание чл. 26, ал. 2, предл. 2 ЗЗД, тъй като към датата на сключване на процесния

договор за кредит (07.12.2018г.) поради психично заболяване ответникът не разбирал и не осъзнавал какво подписвал.

Настоящият съдебен състав смята, че процесната сделка не е нищожна поради липса на съгласие на основание чл. 26, ал. 2, предл. 2 ЗЗД, а е унищожима на основание чл. 31, ал. 1 ЗЗД, тъй като договорът е сключен от ответника като дееспособно лице, но при сключването му той не е могъл да разбира или да ръководи действията си, тъй като е дадено съгласие, но без разум /липсва елементът „съзнаване“ на правните последици/. Аргументите за този извод са следните:

За да е налице липса на съгласие като основание за нищожност на съответната сделка, страната по същата трябва да е изразила воля за сключването и като в себе си съзнава, че не желае настъпването на правните последици от същата. Това е налице при мислената уговорка, при изявление направено на шега, при извършено насилие. Следователно липсата на съгласие следва да е съзнавана. Твърдения за факти и доводи в тази посока изобщо липсват в отговора на исковата молба.

В случаите, когато лицето не разбира свойството и значението на извършеното, воля е налице. Такава би отсъствала, ако лицето е било поставено под пълно запрещение. Процесният случай не е такъв. В момента на извършване на процесната сделка /07.12.2018г./ ответникът М. И. П. не е бил поставен под запрещение. Същият е поставен под запрещение след този момент, а именно на 11.02.2023г., което е видно от приетото копие на Решение № 40/20.01.2023г., постановено по гр.д. № 738/2022г. по описа на ОС-Благоевград.

В действителност от заключението на приетата съдебно-психиатрична експертиза, се установява, че ответникът М. И. П. е сключил процесния договор 7-8 месеца преди диагностицирането му от специалист на значителен когнитивен дефицит/ММСЕ19/, некритичност, брадипсихичност, депресивитет, болестно снижени памет и интелект, ограничена корова атрофия на главния мозък, мултиинфарктна енцефалопатия.

Независимо от това, ответникът М. И. П. на датата на сключване на сделката не е бил поставен под запрещение, поради което не е бил и недееспособен. След като сделката е сключена от дееспособно лице, тя не може да се квалифицира като нищожна поради липса на съгласие по смисъла на чл. 26, ал. 2, пр. 2 ЗЗД /в този смисъл е задължителната практика на ВКС – вж. Тълкувателно решение № 5 от 30.05.2022г. по тълкувателно дело № 5 от 2020 г. на Общото събрание на Гражданската и Търговската колегия на Върховния касационен съд по въпроса/.

Процесният договор, обаче, е сключен от ответника, когато същият е страдал от заболяване, което е довело до дълбоко увреждане на психичните му функции. В тази връзка от заключението на приетата съдебно-психиатрична експертиза, както и от разясненията, дадени от изготвилата я вещо лице д-р К. К. при проведеното ѝ изслушване в открито съдебно заседание на 11.03.2024г., става ясно, че към месец декември 2018г. ответникът М. П. вече е страдал от деменция при болестта на Алцхаймер-атипична или смесена форма, а проявите симптоми на болестта към този момент по-вероятно са били в рамките на застъпващите се ранна с умерена фаза. Вещото лице е категорично, че към момента на сключване на процесния договор у ответника М. П. са били нарушени концентрацията и вниманието при вземане на решения, когато отговорът не е автоматичен или инстинктивен; страдала е способността му да разбира в достатъчна степен това, което чува или чете /в казуса - 9 страници със специфична терминология и цифри/, да съхрани спомена от прочетеното /чутото достатъчно дълго/поради фиксационна хипомнезия/, така че боравейки с релевантната информация да може да си послужи с нея на момента, непосредствено преди да е положил подписа си в знак на съгласие с прочетеното/чутото. Били са нарушени разсъдителната способност и критичността му. Страдала е годността му да разбира свойството и значението на извършеното на дата на сключване на процесния договор - 07.12.2018г. Става ясно, че към момента на сключване на процесния договор М. П. все още не е имал нарушения на ВКФ /афазия, агнозия, апраксия, дисграфия/ и можел да чете, пише,

говори. Бил е със запазена фасада и психомоторика, все още не е имал очевидни речеви затруднения. По външността и поведението му /лицеизраз, движения, реактивно време, реч/ в кратък формален вербален контакт неспециалист не би могъл да установи съществуващия когнитивния дефицит и да се усъмни в годността му да възприема правилно информацията в чуто/прочетено. Въпреки запазената му фасада и психомоторика предвид актуалното му психическо състояние не е могъл да се справи със ситуацията относно подписването на процесния договор, да го разбере в достатъчна степен, да се ориентира в цялата тази ситуация и даде правно валидно решение.

Заключението на вещото лице д-р К. К. по приетата съдебно-психиатрична експертиза следва да се кредитира изцяло, тъй като същото е пълно и обосновано. В негова подкрепа е приетата и медицинската документация, свързана със здравословното състояние на ответника, която вещото лице подробно е изследвало, за да стигне до категоричните си изводи за психическото състояние на ответника към датата на сключване на процесния договор за кредит.

В подкрепа на заключението на вещото лице са и показанията на разпитаните по делото свидетелки ***** (приятелка на семейството на ответника) и *** (дъщеря на ответника). В показанията си тези свидетелки заявяват, че през пролетта на 2018г. състоянието на ответника М. П. се било влошило, като започнал да забравял, да си губил ключовете, личната си карта, като бил постоянно разсеян, разконцетриран и дезориентиран. Поддържат, че ответникът нямал реална представа за времето, често му се било случвало да си губел парите, да забравял имената на собствените си деца и внуци, както и да не си спомнял дните от седмицата. С течение това състояние на ответника се било влошавало, като болестта му прогресирала. И двете свидетелки излагат, че синът на ответника ***** П. е знаел за това състояние на баща си, като го е наричал с думите „зеленчук и психично болен“. Дават показания, че ***** П. се е възползвал от влошеното състояние на здравето на баща си М. П., като го е използвал за теглене на бързи кредити на името на баща си, включително и на процесния от ищцовото дружество от месец декември 2018г. ***** Писулийски е вземал отпуснатите на името на баща му парични суми, като е теглел и пари от негова дебитна карта. Показанията на свидетелките ***** и *** следва да се кредитират. Това е така, защото същите не са опровергани от други доказателства и съответстват на приетите по делото писмени доказателства. Косвено в тяхна подкрепа е и фактът, че всички плащания направени по процесния договор за кредит, са били извършени именно от сина на ответника, а не от него самия.

От приетия делото доказателствен материал съдът приема, че към момента на сключване на процесната сделка - 07.12.2018 г. ответникът е страдал от заболяване - деменция при болестта на Алцхаймер-атипична или смесена форма, а проявите симптоми на болестта към този момент по-вероятно са били в рамките на застъпващите се ранна с умерена фаза, което е довело до невъзможност на ответника да разбира свойството и значението на постъпките си. Договорът за кредит е сключен при порок на волята от страна на ответника – същият не е могъл да разбира и ръководи действията си. Същият е сключен от ответника като дееспособно лице в състояние на трайна неспособност да разбира или да ръководи действията си, като неговото състояние обективно е обуславяло поставянето му под запрещение. По делото се установи, че ответникът в действителност е бил и поставен под пълно запрещение по искане на неговата съпруга. Поради това договорът е унищожаем на основание чл.31, ал.1 ЗЗД, поради което ответната страна не дължи изпълнение по него.

С оглед изложеното се налагат следните крайният извод за неоснователност на предявените по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК установителни искиове. Това е така, защото възражението на ответника за унищожението на процения договор е основателно, независимо че същият погрешно го квалифицирал като възражение за нищожност на сделката.

Относно разноските:

При този изход от делото (неоснователност на предявените искове) на ищеца не се дължат разноски нито за заповедното, нито за настоящото исково производство.

Право на разноски има ответникът, но той е бил представляван от процесуален представител по реда на чл. 95 ГПК, поради което няма и направено искане в тази насока, като и няма доказателства за реално сторени съдебно-деловодни разходи. Ето защо разноски на ответника не се и присъждат.

Ръководейки се от изложените съображения, Районен съд – гр. Благоевград, Гражданско отделение

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ исковете на “ОВЕРГАЗ КАПИТАЛ” АД, ЕИК ****, с адрес (седалище/адрес на управление): гр. **** представлявано от законния представител **** И. - изпълнителен директор, предявени против М. И. П., ЕГН *****, с постоянен и настоящ адрес: гр. ****, **с които се претендира да бъде признато за установено** по реда на чл. 422 ГПК, **че ответникът дължи на ищеца следните суми**, които са били предмет на Заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК с № 368 от 21.03.2022г., издадена по ч. гр. д. № 659/2022г. на Районен съд – гр. Благоевград, **а именно:**

- **3 438,22 лв. /три хиляди четиристотин тридесет и осем лева и двадесет и две стотинки/** - главница по сключен на 07.12.2018 г. Договор за кредит № 004402, сключен между заявителя „ОВЕРГАЗ КАПИТАЛ” АД и длъжника М. И. П., ЕГН ***** (Кредитополучател) и съгласно Общи условия за потребителски кредити на Овергаз Капитал към договора, **ведно със законната лихва върху тази сума**, считано от датата на подаване на заявлението в съда /16.03.2022г./ до окончателното погасяване.

- **1131,54 лв. /хиляда сто тридесет и един лева и петдесет и четири стотинки/** - възнаградителна лихва върху главницата за периода от 10.09.2019 г. - 10.03.2022 г.

- **532,53 лв. /петстотин тридесет и два лева и петдесет и три стотинки/** - наказателна лихва за забава за периода 16.10.2019 г. - 16.03.2022 г. (от които 21,87 лв. за периода 16.10.2019г.-13.03.2020 г. и 510,66 лв. за периода 13.03.2022- 16.03.2022г).

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва пред Окръжен съд – гр. Благоевград в двуседмичен срок, считано от връчването на препис на страните по делото. Като въззивната жалба се подава чрез Районен съд – гр.Благоевград.

Съдия при Районен съд – Благоевград: _____